

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (21.04.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (90.980) Dünya (2.314.621) **Ölüm*:** Türkiye (2.140) Dünya (157.847)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

**20 Nisan 2020'de açıklanan verilerdir.*

Günün HASUDER Önerisi

“Aşı hayat kurtarır, salgın sırasında da devam edilmelidir”

Bugüne dek bizi hastalıklardan koruyan aşılarımızı, çocuklarımızın aşılarını ihmal etmeyelim, zamanı gelmişse Aile Hekimimizi, arayalım, randevu alıp yaptıralım!.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu-91 [\(WHO Situation Report-91\)](#)

- Son 24 saat içinde hiçbir yeni ülke/bölge COVID-19 vakası bildirmedi.
- COVID-19 aşısına acil ihtiyaç duyulması, aşıların, yaşamları ve ekonomileri korumada oynadığı önemli rolün altını çizmektedir. DSÖ Avrupa Bölge Direktörü Dr. Hans Henri P. Kluge, 2020 Avrupa Bağışıklama Haftası'nı işaret ederek [“Özellikle şimdi bağışıklama konusunda tedbiri elden bırakmamalıyız”](#) dedi. DSÖ ve UNICEF Avrupa Bağışıklama Haftası 2020 için ortak bir açıklama yaptı. [Burada](#)
- DSÖ, COVID-19 hastalarında non-steroidal anti-inflamatuar ilaçların (NSAID'ler) kullanımı hakkında bir bilgilendirme yayımladı. NSAID'lerin, yan etki riskinde artış ile ilişkili olabileceğine dair endişeler ortaya çıkmıştır. Ancak, bilgilendirmede açıklandığı gibi, şu anda ciddi yan etkilere dair bir kanıt yoktur. [Kaynak](#)
- DSÖ, COVID-19'a yönelik halk sağlığı mücadelesini yönlendirmek için güncellenmiş bir strateji yayımladı. Güncellemede;
 - COVID-19'a yönelik halk sağlığı mücadelesini ulusal ve yerel düzeyde yönlendirmeye yardımcı olmak,
 - COVID-19'un topluluklar arasında yayılmasını engellemek için uygulanan bazı hareket kısıtlamalarını kaldırmayı düşünen ülkeler için önemli kriterleri ve hususları ortaya koymak,
 - Ülkelerin COVID-19'a verdikleri yanıtı planlamalarını, finanse etmelerini ve uygulamalarını desteklemek için uluslararası sistemde gerekli olan yön değişikliğini ortaya koymak amaçlanmıştır. [Burada](#)
- Acil Sağlık Ekipleri, Küresel Sağlık Topluluğu, Küresel Salgın Uyarısı ve Müdahale Ağı, Risk İletişimi ve Topluluk Katılımı ile ilgili bir güncelleme yayımladı. [Burada](#) ('Subject in Focus' bölümünde)

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)

- DSÖ Genel Müdürü, 20 Nisan 2020 tarihli COVID-19 medya toplantısında yaptığı açılış konuşmasında:
 - “Tek Dünya, Birlikte Evde” etkinliğinde, DSÖ’nün Dayanışma Müdahale Fonu için 55 milyon ABD doları da dahil olmak üzere COVID-19 ile mücadele eden birkaç kuruluşu desteklemek için 127 milyon ABD dolarından fazla para toplandığını,
 - *Kısıtlamaları hafifletmenin, hiçbir ülkede salgının sonu olmadığını* tekrar vurgulamak istediklerini,
 - Salgının sona erdirilmesi için bireylerin, toplulukların ve hükümetlerin bu ölümcül virüsü bastırmaya ve kontrol etmeye devam etmeye yönelik *aralıksız bir çaba* göstermeleri gerektiğini,
 - Ülkelerin, artık *her vakayı tespit, test, izole edebilmeyi ve her vakanın bakımlarını yapabilmeyi ve her teması izleyebilmeyi sağlamaları* gerektiğini,
 - Küresel Fon, UNICEF ve Unitaid ile birlikte çalışarak önümüzdeki dört ay boyunca 30 milyon test için sipariş verdiklerini,
 - Bu testlerin ilk nakliyatının önümüzdeki hafta, Birleşmiş Milletler Tedarik Zinciri aracılığıyla başlayacağını,
 - Nisan ve Mayıs aylarında en çok ihtiyacı olan ülkelere yaklaşık 180 milyon cerrahi maske, 54 milyon N95 maske ve 3 milyondan fazla koruyucu gözlük yollamayı planladıklarını,
 - Şimdiye kadar 100’den fazla ülkenin COVID-19 ilaçlarını değerlendirmek için Dayanışma Denemesi’ne katıldığını ve ilk 5 ülkeden 1200 hastanın randomize edildiğini,
 - Bu hafta 600’den fazla hastanenin hasta kabulüne hazır olmasını beklediklerini belirtti. [Kaynak](#)
- Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (International Telecommunication Union, ITU) ve DSÖ ortak açıklamada bulundular (20.04.2020):
 - İnsanları COVID-19’dan korumak için, DSÖ ve ITU, UNICEF’in desteğiyle, doğrudan cep telefonlarından internete erişimi olmayan milyarlarca kişiye hayati sağlık mesajları göndermek için telekomünikasyon şirketleri ile birlikte çalışacaklarını,
 - Tüm dünyadaki telekomünikasyon şirketlerini onlara katılmaya çağırdıklarını,
 - Bilgiye erişimin COVID-19 ile mücadelenin anahtarı olduğunu belirttiler. [Kaynak](#)
- Dünya Ticaret Örgütü Genel Müdürü ve DSÖ Genel Müdürü tarafından, COVID-19 ile mücadelede hayati tıbbi malzemelerin ve diğer mal ve hizmetlerin, normal sınır ötesi akışını sağlamanın önemine ilişkin ortak bir açıklama yapıldı (20.04.2020):
 - Hükümetlerin, özellikle ilaç ve ekipman ithalatına bağımlı olan gelişmekte ve en az gelişmiş ülkelerde, tedarik zincirlerini bozabilecek ve en yoksul ve en savunmasız olanları olumsuz yönde etkileyebilecek önlemlerden kaçınması gerektiği belirtildi. [Kaynak](#)

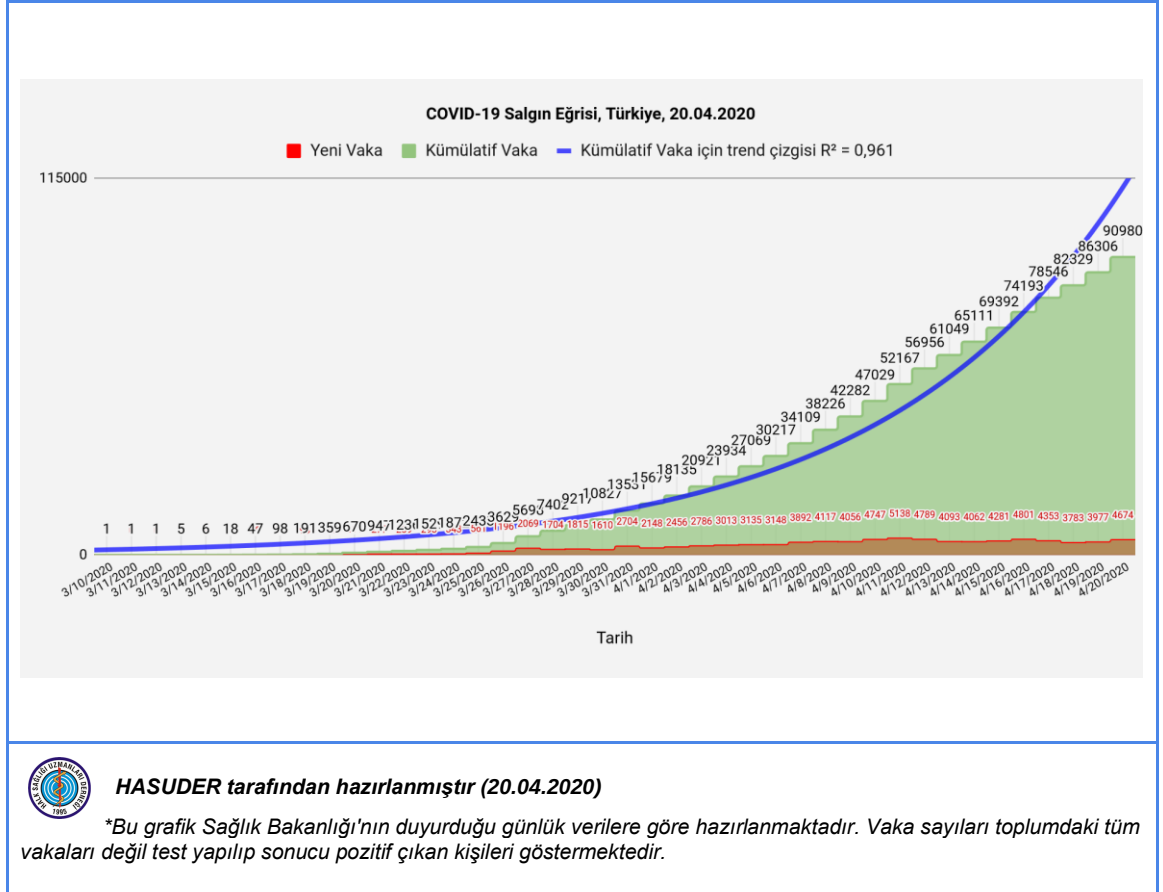
ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- CDC, toplumun farklı düzeylerinde (eyalet, bölge, mahalle gibi) COVID-19’un yayılmasını önleme önerilerini güncelledi (20.04.2020). Toplum yayılımında anahtar kavramların maruziyet, koruyucu önlemler ve yüksek riskli popülasyonunun korunması olduğunu belirten CDC, bu kritik çalışmayı şunları sağlayarak desteklemektedir:
 - Sağlık Kurumları için Rehber
 - Uzun Süreli Bakım Evleri Rehberi
 - Hapishane ve Gözaltı Tesisleri için Rehber
 - Topluluklar, Okullar ve İşyerleri için Rehber
 - Evsiz İnsanlar için Rehber
 - Yerel Topluluklar için Rehber. [Kaynak](#)

Türkiye'den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
20/04/2020	39.703	11,77	4.674	90.980	123	2.140	2,35

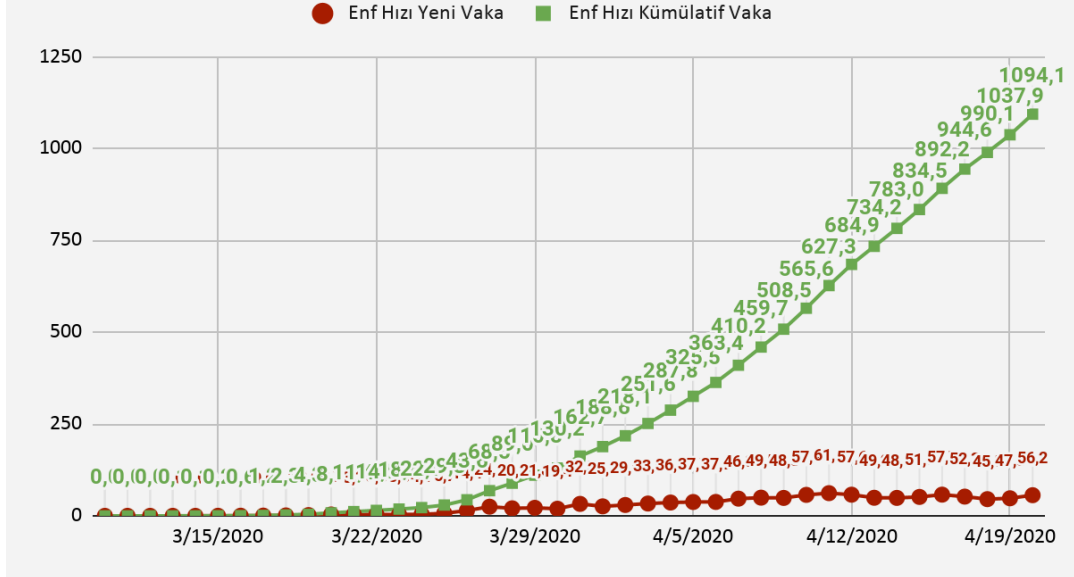
$Pozitiflik \% = \frac{\text{Günlük Yeni Vaka Sayısı}}{\text{Günlük Test Sayısı}} \times 100$
 $Vaka-Fatalite Oranı \% = \frac{\text{Kümülatif Ölüm Sayısı}}{\text{Kümülatif Vaka Sayısı}} \times 100$ [Kaynak](#)

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (20.04.2020)

*Bu grafik Sağlık Bakanlığı'nın duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir.

COVID-19 Salgını Enfeksiyon Hızı (1.000.000 Nüfusta), Türkiye, 20.04.2020

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (20.04.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = Günlük Yeni Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = Kümülatif Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

**Bu grafik Sağlık Bakanlığı'nın duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusedir. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.*

Cumhurbaşkanlığı

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, video konferans yöntemiyle gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı Kabinesi Toplantısı'nın ardından yaptığı basın açıklamasında (20.04.2020);
 - Türkiye'nin COVID-19 salgınıyla mücadelesini *dört ana başlık* etrafında hayata geçirdiğini;
 1. İnsanlar arasındaki fiziki mesafeyi sağlamak
 2. Sağlık sisteminin kesintisiz işlemlerini temin etmek
 3. Gıda ve temizlik gibi temel hizmet alanlarında üretim, tedarik ve perakende zincirinin aksamaması
 4. Kamu düzeninin bozulmaması
 - Salgının yayılmasını engellemek için hâlen 239 mahalle, köy veya belde düzeyinde yerleşim yerinin karantina altında tutulmakta olduğunu,
 - Yoğun bakım solunum cihazlarının üretimine başlandığını, Mayıs ayı sonuna kadar 5 bin cihaz üretilmiş olacağını,
 - Şu an için *100 tane solunum cihazı teslim aldıklarını*,
 - Hastalığa erken müdahalede kullanılan kritik ilaçların üretimine yerli firmaların da başladığını,
 - Sağlık personeli açısından hayati olan N95 ve N99 maskelerinin nanofiber esaslı filtrelerinin geliştirme sürecinin bittiğini, testlerine başladığını, en kısa sürede üretime geçileceğini,

- Amaçlarının önlemleri en titiz şekilde uygulayarak salgının seyrini, ülkemizin Ramazan Bayram sonrası normale dönüşüne imkân sağlayacak seviyeye indirmiş olmak olduğunu,
- Çeşitli ülkelerden getirilen vatandaşlarımızdan *hâlen 12 bini aşkın vatandaşımızın yurtlardaki karantina sürecinin devam ettiğini; 25 bin vatandaşın da yakın zamanda Türkiye'ye getirildiğini*,
- Yeni infaz düzenlemesi ile şu ana kadar bir kısmı izinli, bir kısmı tahliye olmak üzere 90 bini aşkın mahkûmun cezaevlerinden çıktığını veya devam eden işlemlerin sonuçlanmasıyla çıkacaklarını,
- Erzincan, Erzurum, Kars, Kayseri, Sivas, Bingöl, Muş başta olmak üzere çeşitli illerdeki *14 milyon metrekare hazine arazisini çiftçilerin kullanımına sunduklarını*,
- Bu zorlu süreçte gösterdikleri çabalara yakinen şahit oldukları *üniversite hastanelerine hizmet kalitelerini yükseltebilmeleri için çeşitli unvanlarda 8 bin 635 sözleşmeli personel ve 5 bin 865 sürekli işçi kadrosu ihdas ettiklerini*,
- 2 milyon 300 bin haneye biner lira nakit desteği vermeye başladıklarını,
- Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına Ramazan ayında ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere 500 milyon lirayı aşkın ilave kaynak sağladıklarını belirtti. [Kaynak](#)

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Sn. Bakan, İstanbul Başakşehir Şehir Hastanesi hizmete alım ve yerli solunum cihazı teslim töreninde yaptığı konuşmada (20.04.2020);
 - Hastanede toplamda 725 muayene odası ve 2 bin 682 yatak bulunduğunu,
 - Hasta yataklarının tümünün istenildiğinde yoğun bakım standartlarına dönüştürülebilecek nitelikte olduğunu,
 - Hastanenin pandemi hastanesi olarak kullanılacağını ve Mayıs ortasında tümüyle faaliyete geçeceğini,
 - Hizmetin doğrudan hasta muayenesi şeklinde değil, il genelinde yatış kararı verilen hastaların 112 aracılığıyla nakledilerek yatırılması şeklinde planlandığını belirtti. [Kaynak](#)
- Bakanlığın web sitesinde **“Enfeksiyon Kontrol Önlemleri”** başlığı altında aşağıdaki dokümanlar yayımlandı:
 - **Patoloji Laboratuvarlarında Alınması Gereken Enfeksiyon Kontrol Önlemleri** (20.04.2020) [Burada](#)
 - **Sağlık Kurumlarında Sosyal Ortamlarda Alınacak Genel Personel Önlemleri** (20.04.2020) [Burada](#)
- Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Klinik Araştırmalar Dairesi Başkanlığı tarafından;
 - 20.03.2020 tarihli ve E.799 sayılı Makam Oluru ile onaylanmış olan “COVID-19 Pandemisi Nedeniyle Klinik Araştırmalarda Alınacak Tedbirler” dokümanı doğrultusunda oluşturulan **“Sıkça Sorulan Sorular”** dokümanı yayımlandı (20.04.2020). [Burada](#)

T.C. İçişleri Bakanlığı

- Bakanlık tarafından 81 İl Valiliğine gönderilen **“Sokağa Çıkma Kısıtlaması Genelgesi”** ile (21.04.2020)
 - Büyükşehir statüsündeki 30 İl ile Zonguldak il sınırlarında 22 Nisan saat 24.00 ile 26 Nisan 24.00 saatleri arasında vatandaşların sokağa çıkmalarının kısıtlanacağı duyuruldu.
 - Açık olacak işyeri, işletme ve kurumlar ile istisna kapsamında olan kişiler belirtildi.
 - Ayrıca *Ramazan ayının başlayacak olması nedeniyle alınacak ek önlemler* duyuruldu. Bu kapsamda;
 - Sokağa çıkma kısıtlamasının olacağı günlerin öncesinde Salı ve Çarşamba günleri market ve bakkalların çalışma saatlerinin 08.00-23.00 olarak belirlendiği,
 - Sokağa çıkma kısıtlamasının olduğu Perşembe ve Cuma günleri market ve bakkallar 09.00-14.00 saatleri arasında faaliyet gösterebileceği ve vatandaşların ikametlerine en yakın market ve bakkallara gidip gelebileceği,
 - Cumartesi ve Pazar günleri marketler ve bakkalların kapalı olacağı,

- Sokağa çıkma kısıtlaması süresince (Perşembe, Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri);
 - Ekmek üretiminin yapıldığı fırın ve/veya unlu mamul üreten ruhsatlı işyerleri ile bu işyerlerinin sadece ekmek satan bayilerinin, ayrıca tatlı üretiminin yapıldığı/satıldığı işyerlerinin açık olacağı;
 - Tatlı satış amaçlı işyerlerinin sadece evlere/adrese servis şeklinde satış yapabileceği,
 - Lokanta ve restoran tarzı işyerlerinin sadece evlere paket servis hizmeti sunacak şekilde olmak üzere açık olacağı belirtildi.
[Kaynak](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından;
 - **Ağız ve Diş Sağlığı Kliniklerinde Yeni Tip Koronavirüsle etkin mücadele etmek maksadıyla dikkat edilecek hususlara ilişkin doküman ve kontrol listeleri** yayımlandı (20.04.2020). [Kaynak](#)

T.C.Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- Sn. Bakan,
 - Yoğun bakım solunum cihazlarının üretimine başlandığını, Mayıs ayı sonuna kadar 5 bin cihaz üretilmiş olacağını,
 - Testleri tamamlanan solunum cihazlarının bir kısmının Sağlık Bakanlığına teslim edildiğini belirtti (20.04.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlık yerli solunum cihazı için tanıtım filmi yayınladı (20.04.2020). [Kaynak](#)

İstanbul Tabip Odası

- “**Korona Günlerinde İstanbul’da Sağlık-5 13-19 Nisan Haftası Raporu**” yayımlandı. Raporda;
 - Hastanelerde hekimlerin ve sağlık çalışanlarının gayretleriyle ilk haftalarda yaşanan büyük kaosa göre genel olarak daha organize olmakla birlikte ciddi sorunların devam ettiği;
 - İstanbul’dan kaybettiğimiz meslektaşlarımızın sayısının dokuza yükseldiği;
 - Sağlık kuruluşlarında maske, önlük, eldiven gibi koruyucu donanım eksikliğinin ilk haftalara göre azalmakla birlikte devam ettiği;
 - Birçok hastanede vardiyalı çalışmaya geçilmekle birlikte bazı hastanelerde özellikle asistanların hala daha aralıksız 36 saat çalıştırıldığı;
 - Pandemi mücadelesinin en ön saflarında yer alan hekimler, sağlık çalışanları için testler, filyasyon çalışmalarının düzenli ve yeterli ölçüde yapılmadığı;
 - İstanbul’da bugüne kadar enfekte olan sağlık çalışanı sayısının 2.000’e yaklaştığı;
 - COVID-19 dışı hastaların ertelenemez sağlık hizmeti ihtiyaçları için sıkıntıların giderek büyüdüğü;
 - Maske takma zorunluluğuna rağmen yeterli ve düzenli dağıtım yapılmadığı;
 - Dünya Sağlık Örgütü’nün önerdiği kodlama sistemine uyulmadığı;
 - İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü 13 Nisan tarihli yazısıyla hastanelerde Müdürlükten izin alınmadan COVID-19’la ilgili bilimsel araştırma yapılmasının yasaklandığı belirtildi (20.04.2020). [Kaynak](#)

İzmir Tabip Odası

- İzmir Tabip Odası’nın 20.04.2020 tarihli İzmir’de “**COVID-19 Tanılı Sağlık Çalışanları**” raporuna göre;
 - 124’ü hekim (34 asistan hekim),
 - 108’i hemşire/ebe/sağlık memuru,
 - 55’i personel olmak üzere

- Toplam 357 sağlık çalışanı COVID-19 tanısı almıştır (20.04.2020). [Kaynak](#)

Türk Eczacıları Birliği (TEB)

- TEB;
 - COVID-19 Pandemisi sürecinde eczanelerden ilaç teminine yönelik olarak SGK'ya iletilen talepleri hakkında bir bildiri yayımladı (20.04.2020). [Kaynak](#)
 - 10.04.2020 tarihinde başlatılan, eczanelerden ücretsiz maske temini uygulaması ile ilgili olarak yaşanan sorunlar şu şekilde iletildi (20.04.2020):
 - Henüz maske gönderilmeyen eczanelere gelen vatandaşlara maske temin edilememesi,
 - Gönderilen maskelerin kısa sürede tükenmesi, arz edilen miktarın talebi karşılamaması sonucunda eczanelere gelen vatandaşlara maske temin edilememesi ve buna bağlı münakaşalar yaşanması,
 - Çeşitli nedenlerle ülkemizde bulunan T.C. vatandaşı olmayan kişilerin maske temin edememesi,
 - Kronik hastalığı bulunduğu için tedavisine devam eden ve pandemi sürecinden bağımsız maske ihtiyacı zaruri olan kişilerin (kanseri hastaları, diyaliz hastaları) yeterli maske temin edememesi,
 - 20 yaş altı ve 65 yaş üstü vatandaşlarımızın dışarı çıkma zorunluluğu olduğu durumlarda maske gerekliliği olması ancak bu kişilerin mesaj alamaması ve/veya yeterli maske temin edememesi,
 - Eczanelere gönderilen maskelerin belli bir standarda sahip olmaması, 5'erli paketler halinde olmaması, kutu içerisinde toplu gönderim yapılması. Hijyen şartlarına uygun olmayan maskelerin de eczanelere gönderilmesi,
 - Maske alabilmek için eczanelerde oluşan kalabalıklar, sosyal mesafenin ihlal edilmesi, bunlara bağlı olarak bulaş riskinin artması,
 - SMS gelmeyen kişilere maske temininin TC kimlik numarası, baba adı ve doğum tarihi girilerek verilmesi uygulamasının eczanelerde aşırı bir yığılmaya neden olması, buna bağlı olarak uygulama birliği oluşturulamaması,
 - Aynı kişiye ait birden fazla telefon numarasına aynı kodun gitmesi,
 - Maske temini sırasında giriş yapılan Reçetem sisteminin çalışmadığı hallerde yaşanan/yaşanabilecek sorunların ortadan kaldırılması için bir yöntem belirlenmesi [Kaynak](#)

Türkiye Psikiyatri Derneği

- Dernek aşağıdaki konularda dokümanlar yayımladı:
 - COVID-19 Pandemi Döneminde Alkol ve Madde Kullanımı ve Kullanım Bozukluğuyla İlgili Öneriler (16.04.2020) [Burada](#)
 - COVID-19 Salgını ve Duygudurum Bozuklukları: Depresif Bozukluğu veya Bipolar Bozukluğu Olan Bireyler ve Yakınları İçin Bilgilendirme (16.04.2020) [Burada](#)
 - Koronavirüs Salgınında Uyku Hijyenine Yönelik Öneriler (18.04.2020) [Burada](#)
 - COVID-19 Hastaları ve Aile Üyelerini Bilgilendirme: Sağlık Çalışanları İçin Kötü/Ölüm Haberi Verme Kılavuzu (20.04.2020) [Burada](#)

Türk Toraks Derneği

- Derneğin "Erken Kariyer Görev Grubu" tarafından e-posta olarak paylaşılan COVID-19 ile ilgili makale özetleri 2 cilt hâlinde yayımlandı (19.04.2020).
 - Cilt 1: [Burada](#)
 - Cilt 2: [Burada](#)

HASUDER'den Haberler

- Dünya Sağlık Örgütü'nün "Considerations in adjusting public health and social measures in the context of COVID-19" adlı rehberi Dr. Duygu Çanakçı tarafından dilimize çevrilmiş

ve web sitemizde yayımlanmıştır. Normale dönüş sürecinin nasıl yönetileceği konusunda yol gösterici olacağını umarız. [Okumak için](#)

- COVID-19 pozitif olanların hastane ve ev dışında (örneğin yurtlarda) izolasyonu için Prof.Dr. Muzaffer Eskiocak tarafından hazırlanan algoritmayı web sitemizde bulabilirsiniz. [Görmek için](#)
- Günün Konusunda bugün Prof.Dr. Dilek Aslan “Salgın Mücadelesinde "Daha İyi" Hissedebilmek İçin” başlıklı yazısında gözden kaçırdığımız, dikkat etmediğimiz ve bu nedenle de kendimizi iyi hissetmediğimiz kimi durumlara ilişkin yaklaşımlarımızı nasıl değiştirebileceğimizi anlatmıştır. [Okumak için](#)

Okuma Önerisi

İzlanda Halkında SARS-CoV-2'nin Yayılımı

Bu araştırmada İzlanda'da yaşayan ve enfeksiyon riski yüksek (çoğunlukla semptomatik olup yakın zamanda yüksek riskli ülkelere seyahat eden veya enfekte kişilerle temasta bulunan) kişilerin test edilmesi ve popülasyon taraması gerçekleştirilmiş. Araştırmada literatürdeki diğer çalışmalarla benzer şekilde SARS-CoV-2 enfeksiyonunun insidansı 10 yaşın altındaki çocuklarda ergenlere veya yetişkinlere ve kadınlarda erkeklere göre daha düşük saptanmış. Nüfus taraması yoluyla tespit edilen enfekte kişilerin oranının, tarama süresi boyunca kontrol altına alma çabalarının olumlu etkisi ile tutarlı olarak önemli ölçüde değişmediği belirtilmiştir.

Gudbjartsson, DF. et al. Spread of SARS-CoV-2 in the Icelandic Population. New England Journal of Medicine, 2020. DOI: 10.1056/NEJMoa2006100

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Duygu Kavuncuoğlu, Uzm. Dr. Musa Şahin, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartılmak, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver ve Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler tarafından hazırlanmıştır.*